

Nr. 9 (37)/ SEPTEMBRIE 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

REGELE CAROL AL II-LEA AL ROMÂNIEI – am dezbrăcat uniforma

Prof. univ. Dr. Ioan SCURTU

Vineri, 6 septembrie 1940

Pe cât trec orele, cu atâta tragedia se întărește. De dormit, ce pot să zic, m-am trântit îmbrăcat pe pat. Mihăiță, jos, a făcut același lucru. De dormit am făcut-o, căci lovitura de măciucă morală a fost așa de puternică încât parcă m-a trântit la pământ.

Dis-de-dimineață, ca să nu se piarză timpul, să nu se poată reacționa, Antonescu l-a pus pe Mihăiță să depună jurământul¹ 494 numai în fața sa, a patriarhului Nicodim și a lui Lupu, [pe] care, făcând uz de plinele puteri, l-a și numit prim-președinte al Casației. Cu toate că Constituția este susfiia 308 pendată și Parlamentul dizolvat, // acest jurământ n-are nici formă de legalitate. Este din bunăvoință antonesciană; îi lipsesc „Grația lui Dumnezeu și Voința Națională”.

Sculat, îmi dezbrac uniforma. Pentru cât timp, numai Cel de Sus o știe.

E o zi de făcut bagaje și de luat rămas bun. E o zi atât de amarnică, cu toate că soarele strălucește, care face ca despărțirile să fie și mai tragice.

Urdăreanu are o muncă teribilă ca să organizeze plecarea, care va trebui să fie cât mai curând, adică în decursul nopții, pe la 4 dimineața. Victoria atât de ușoară a elementelor opuse mie au întărit Garda de Fier, care a strâns lumea pe Piața Palatului și, cu toate că s-a publicat Proclamația mea, manifestă zgomotos, riscând să rupă grilajul și să invadeze Palatul. Cu toată teama unor excese, Antonescu, până târziu seara, nu ia nici o măsură ca să restabilească ordinea, parcă pentru el // o justificare a trădării. Singurul contact ce-l ia este cu Urdăreanu, în decursul căruia îi dă două scrisori de garanție: una că am libertatea de a mă duce orișunde voi, cealaltă că mi se acordă o alocațiune anuală de 20.000.000 lei. Antonescu pretinde că plecarea nu se poate aranja atât de repede. Urdăreanu, de acord cu mine, insistă, mai ales că primul revine continuu cu teama lui să nu fie vărsare de sânge.

Duduia, și ea, trebuie să aibe grijă de lucrurile ei. Atât prin telefon, cât și personal, împachetează cât poate. Nelinıştea este, însă, atât de mare și văd atâta grijă la Duși Rusescu încât, pe la mijlocul după-amiezei, suntem siliți să-i telefonăm să vie cât mai neîntârziat la Palat. Această grabă a fost o fericire, căci abia plecase și iată că manifestanții au ajuns la casa ei. Câteva minute mai târziu, și niciodată putut scăpa teafără.

Atâtea sunt de făcut în această zi, că până la ora plecării nu ai timp să resimți prea viu durerea. Câteva decepții, cari desigur că vor fi urmate de multe altele, au și început. Primul e [Nicolae] Malaxa, care și-a manifestat atitudinea viitoare față de Duduia și Ernest [Urdăreanu], refuzând să-i vază și abia vorbind la telefon. S-a dat cu gardiștii și nu vrea să supere pe nemți. Altul este Ilasievici, care crede că nu este locul lui de a fi cu mine peste graniță. De altfel, nu prea este îmbulzeală de a pleca cu mine. Singurii cari au cerut este Puiu Filitti, în numele vechei prietenii de altădată, *il croit que celafait bienm*, și veșnicul credincios [Ilie] Radu. Prin insistența lui Urdăreanu, pe Puiu l-am acceptat. Pentru Radu, cu un sacrificiu din ambele părți, l-am rugat să rămâie strajă lângă Mihăiță. Consider că are absolută nevoie de a avea așa cineva lângă el. Abia sub forma unui ordin a primit Radu să rămâie.

¹ Carol al II-lea parc aici mult prea evaziv. in fapt, este vorba de redactarea a două decrete pe care le semnează in dimineața zilei de 5 septembrie 1940. Primul se referă la suspendarea Constituției și la dizolvarea Parlamentului: „Văzând starea de extremă necesitate in care se găsește țara, am decretat și decretăm:

Art. I-Se suspendă Constituția promulgată la 27 februarie 1938 și public. in Mon. Of. nr. 48 din 27.11.1938.

Art. II-Corporile legiuitoare se dizolvă pe data acestui Decret-lege.

Art. III-Președintele Cons. Nostru de Miniștri este însărcinat cu aducerea la indeplinire a acestui decret. ss/Carol, Președintele Consiliului de Miniștri ss/General I. Antonescu", Nr. 3052

Antonescu a și început de a lua măsuri. În afara schimbării de la Casație, primele două măsuri de mare utilitate națională care s-a grăbit să le ieie este desființarea consilierilor regali și a Străjăriei. Pe urmă, la Poliție, Siguranță etc. I-a pus pe colonelul Cameniță. O altă decepție.

Am zis mai sus că este o zi a despărțirilor. Am dorit, înainte de a pleca pentru Dumnezeu știe cât timp, să-mi iau rămas bun de la câțiva colaboratori cu cari lucrasem bine. Ca oameni politici, doi: Vaida și Iorga. Primul, paternal ca întotdeauna, a găsit vorbe duioase, terminând prin a zice că să deie Dumnezeu ca pentru țară sacrificiul meu să fie folositor. Iorga, mai serios, dar la el am simțit o prietenie sinceră, privește evenimentele sub o prismă mai istorico-fatalistă. E mulțumit că n-am dat abdicare formală, dar, în același timp, crede că revenirea mea pe Tron nu se poate. Ar fi, consideră el, ridicolă. Aș putea să îndeplinesc rolul de mentor, de un fel de regent lângă Mihăiță, care este prea tânăr. Mi-a mai spus, luând rămas bun, că ziarul lui, „Neamul românesc”, va înceta să apară cu începere de mâine. Este felul lui tacit de a protesta împotriva evenimentelor.

Aș mai fi dorit să-l văd pe Tătăreșcu, dar e departe, la Poiana, și n-are timp să vie. Au fost și adio-urile Curții, toți întruniți în Sala cea Mare a Tronului. Sunt unii cu adevărat emoționați, alții puțin, iar încă o serie deloc. Cel mai mișcat și cari sincer suferă e bietul moșu' Buhman, care știe ce vrea să zică aceste despărțiri. Face impresia că își pierde un copil ori un părinte.

Pe urmă, cei mai apropiați, [Radu] Ruscescu, Stavăr, care rămâne procurator. Tot emoționați au fost și ofițerii Gărzii, de cari m-am legat foarte mult. Pe urmă, am mai văzut [pe] profesorul Herescu de la Fundații, căruia i-am remis 10.000.000 lei pentru publicarea celei de a doua ediție a Bibliiei.

Foarte emoționant și dureros a fost rămasul bun ce l-am luat de la conducătorii străjerești. Sidorovici lipsește, fiind în Germania, am chemat, deci, pe Viorica Litzica și pe Șoimescu. Prin ei, am luat un cald și plin de dragoste rămas bun de la copiii României, pe cari am încercat să-i cresc în sentimente mai calde și mai adevărat utile Patriei decât au fost până acuma. Prin ei, am aflat că această splendidă operă, care a costat atâta trudă, a fost desființată ca fiind dăunătoare. Au o teamă că atunci când Sidorovici se va întoarce, împotriva lui se va revărsa o ură de nespuse, semn că Străjeria a fost o adevărată pavază față de educația de ură a legionarilor. Cu acestea, s-au sfârșit aceste dureroase datorii.

Și cu cât trece ziua, cu atât vociferările mulțimei din fața Palatului sunt mai dezgustătoare și mai // apăsătoare sufletește. Orele de seară, până la acele ale plecării, au fost cele mai grele. Afară de unele lucruri cari cu totul înapoi am voit să le iau, restul am lăsat în grija servitorilor. [Ilie] Radu a mai venit cu lacrimi în ochi să roage să fie luat. Am rămas la hotărârea mea. Tragic este și aspectul ofițerilor din Batalionul de Gardă, cari fac pe rând de pază jos, în Casă. E și acesta un fel de rămas bun individual.

Antonescu, după ce se angajase de a mă însoți până la graniță, în ultimul moment anunță că n-o poate face. De după cină până când am părăsit Casa, am stat cu Mihăiță și cu Duduia de vorbă. El, tot foarte greu resemnat la actuala situație, ea dându-i sfaturi bune asupra atitudinii de resemnare ce trebuie s-o aibe. I-a spus că rolul lui este de pază a unei tradiții, singura care poate scăpa țara. Deci, nu trebuie s-o primejduiască. Până nu va fi cel mai tare, să nu se puie în conflict cu Antonescu501. Dar, pe de altă parte, să nu uite că eu sunt tatăl său și să nu permită să fiu târât în noroi.

Pe la ora plecării, un nou incident. Dămăceanu transmite din partea lui Antonescu avizul ca Mihăiță să nu mă ducă la gară, împărtășind această părere. Împins de mine, Mihăiță nu se lasă călcat în picioare și se hotărăște tot să se ducă. Plin de duioșie este și rămasul bun de la servitorii Casei, Ana, Iordan rîndașul și Davidescu, cari, cu acest prilej, s-a îmbătat crișă. El, plângând, ca și ceilalți, a spus: „Tot aici o să vă primesc la reîntoarcere La acești câțiva, cel puțin lacrimile erau sincere”.

Am plecat într-un șir de automobile, eu cu Mihăiță, Duduia cu Duși Ruscescu. Am trecut prin oraș, care, la această oră, 3 1/2 dimineața, este liniștit, cuprins de somn. Abia de la Șosea spre Gară este un spalier de //jandarmi, cari nu dau onorul, ci păzesc. Tot așa și Gara este înconjurată. Dă un aspect tragic. La Gara Băneasa, mă așteaptă Popescu David, care e încă ministru de Interne, și colonelul Dragomir, însărcinați de Antonescu de a mă duce până la graniță. Îmi remit o scrisoare din partea acestuia, în care spune că din cauză că nu se simte bine nu mă poate însoți, după cum fusese vorba. Ne face nouă, aceluia cari plecăm, o impresie proastă această retragere din ultimul moment. Altfel, totul ca întotdeauna. Garda face paza ca în zilele cele bune. Totul la locul său.

Despărțirea de la Mihăiță este oribilă. Parcă ar dori să mai facă un efort de a pleca și el.

Au mai fost [Ilie] Radu, Stavăr și [Radu] Ruscescu. Parcă singurii credincioși cari își duc stăpânul la locul de adio. Cel mai trist și amărât este Mihăiță, căci rămâne în mâni dușmane.

-Va urma-

